

Národního shromáždění mluví nad to, že má bezprostřední styk s politickou praxí a na tom místě že by tudíž archiv sloužil nejuplněji svému úkolu. Veřejnost, pokud má na věci zájem, dovedla by již jistě najíti cestu, aby archivu mohla používat. Záleží tu už tedy jen opravdu na tom, aby rozhodujícími politickými kruhy, které si ovšem uvedeného nedostatku musí býti vědomy, dán byl impuls k vytvoření politického archivu u nás a jeho dostatečnému vybavení. Že to bude míti i nesmírný význam politicko-výchovný, netřeba snad ani zvláště připomínati.

DR. C. H.:

VELIKOST A BÍDA NĚMECKA A BUDOUCNOST HITLERISMU.

Psychologie německého národa může se jak v přítomné době, tak i v minulé době vykládati dvěma patologickými zjevy: šílená touha po velikosti a utkvělá představa, že jsou pronásledováni. Chtěl bych se pokusiti o vysvětlení této zásady a o její motivaci. Řekněme nejprve, že se tyto dva zjevy navzájem nevyklučují. Ten, kdo šíleně touží po velikosti a vynáší svoji osobnost, myslí, právě v důsledku tohoto přehánění, do něhož upadá, že není tak oceňován, jak zasluhuje, a představuje si, že je obětí všeobecné zlo vůle. Obráceně ten, kdo si myslí, že je soustavně pronásledován, uzavře se v sebe sama a snaží se namáhavou obrazotvorností utvořiti ze sebe božstvo.

Tak je tomu asi s Němci a je to strašně tragické, protože tato a jiná ještě poblouznění pokazila pozoruhodné dary, jimiž byli Němci přírodou obdařeni, t. j. ctnost charakteru a bystrého ducha, které mu dovolily hráti tak význačnou roli v dějinách Evropy.

Táží se však, proč nemůže stačiti německému národu, že je v prvních řadách? Proč tlačí se za každou cenu do světla rampy a vytlačuje ostatní do pozadí jeviště? Proč se musí domáhati výsostného postavení? Odkud má konečně onu pevnou víru, že je mu prozřetelností předurčena naprostá a nepopíratelná převaha? „Vyvolený národ“ mohli bychom říci, kdybychom se nemusili obávat, že tímto rčením spíše židovského slovníku narazíme na nedůtklivost arijců třetí říše.

I.

Přednostní postavení Němců jeví se podle nich v civilisaci. Německo má býti vůdcem ostatním národům, má je vésti k vyšším metám. Má býti vychovatelkou národů. „Am deutschen Wesen soll die Welt genesen“, podle kteréhož rčení má Německo vrátiti světu opět morální zdraví. Konečně je jeho úkolem vésti národy k hlubšímu chápání života. To znamená, že má také potírati lehké a povrchní chování, vyjádřené slovy „welscher Tand“, to jest nicotnost galskou a všeobecně románskou.

Uvažujeme-li o tom, nechápeme, proč německá civilisace, přes své dobré vlastnosti, měla by býti považována za dokonalou. V základě civilisace jest vlastně harmonie všech schopností. A právě u Němců tohoto souladu není, neboť dobré vlastnosti, které mají, jsou přesně zindividualisovány a odpovídají oborům shora uvedeným. Vyzdvihneme zvláště znamenitou schopnost specialisace práce, která tak ráda hledá základy všeho. Práce mosaiky, velmi užitečná a konaná s oddaností plnou idealismu, schopná však jen částečně k tvoření všeobecných zásad. Možno si dále u Němců všimnouti hluboké sen-

timentality, která našla ohlas v lyrické poesii a umění hudebním, které nebyly nikdy předstiženy. Naproti tomu německý národ nezaujal nikdy čelného postavení v těch oborech, kde převládá vkus a krása formy: umění plastické, sochařství, malířství, architektura, umění dekorativní, tvorba v oboru nábytkovém a oděvním. I svůj jazyk zničili Němci neharmonickou výslovností. Shledáváme u nich konečně nepochopení a nemotornost ve všem, co souvisí s obcováním s bližním a s taktem. Tímto nedostatkem byly zaviněny neúspěchy diplomatické a z nich vzniknuvší osamocení.

Krásná civilisace, ano, nikdo ji nechce popírat, avšak stále jen civilisace relativního vývoje, jíž se nedostává úplnosti, bez níž žádný národ nemůže býti považován za dokonalý. Ostatně nemá se žádati od osudu příliš mnoho. Byly snad v dějinách lidstva jen dvě období, během nichž lidé dospěli k souladnému rozvoji všech svých schopností, bylo to v plném rozkvětu starého Řecka a za italské Renaissance; Perikles a Leonardo da Vinci. Dvakrát slunce zasvítlo na zemi, dvakrát věčná harmonie na zemi stala se úplnou. Poprvé, když bilo poledne na hodinách Hellady, podruhé, když středověk prožíval podruhé své mládí.

Ať je tomu jakkoliv, Německo nemohlo si nikdy přivlastňovati úplnou nadvládu pokud se týče civilisace, nadvládu, která by se jevila přirozeným vyzařováním vlivu Německa na ostatní státy světa a která by je měla ve vleku jako kometa, která zakrývá slunce a jiné drobné hvězdy. Ostatní národové odmítali nechati se odnášeti jako prach v ohnivém ohonu bludné hvězdy.

A tak přišel den, který přinesl rozčarování velké iluze. Volalo se tehdy: „Německo není oceňováno podle své skutečné hodnoty, ostatní národové neuznávají jeho pronikavých zásluh; chtějí mu škoditi, netoliko, že mu odpírají jeho přednostní postavení, odpírají mu i paritu; Němec, ač člověk zvláštní ceny, je považován za méněcenného, za »minus habens«“. To je již přemílání oné slavné Gleichberechtigung, která je mnohem starší než všechny odzbrojovací konference. Je to zášť, živená chorobnou nedůtklivostí, utkvělá představa pronásledování, která oslepuje ducha a znemožňuje jakékoliv dorozumění. Výsledkem je furor teutonicus.

Byli to právě Alsasané, kteří dobře poznali před válkou, jak na Německo tato zuřivost sedla. Dobyvatelé pocítovali svatou zlost, když viděli, jak alsaská společnost se před nimi uzavřela. Nebylo možného společenského života mezi oběma živly a co bylo hlavním bodem tohoto hlubokého antagonismu, byla nemožnost pro Němce, aby byl připuštěn sňatkem do řad alsaské buržoasie. Ni commercium, ni connubium, jak říkali staří Římané. Přistěhovalci nechápali, že osamocení, do něhož se Alsasané uzavírali, bylo vážným následkem francouzské porážky a hrubé annexe. Osamocení bylo zvětšováno také zaváděním primitivních způsobů obcování, na něž si domácí nemohli zvyknouti.

Nedostatek formy a mravů, také nedostatek taktu rušily mnohdy romantiku. Nebylo tedy třeba diviti se, že Alsasané byt uznávali německé instituce udržovali jistou vzdálenost od jejich tvůrců. Dílo, ano, lidé, ne!

Princ Bülow, který si osvojil jemnost italské citlivosti a vyznal se dobře v etnické psychologii, napsal ve svých pamětech: „Nikdo nás neměl rád. Tato antipatie je stará, avšak žárlivost vzbuzená dílem Bismarckovým, moc a bohatství Německa ji ještě zvětšily. Nedostatek náklonnosti měl ještě jinou příčinu: naše podceňování důležitosti formy. Již starý řecký filosof poznamenal, že valná většina lidí soudí věci podle zevnějšku a nikoliv podle vnitřku; avšak tento způsob myšlení a cítění byl těžko pochopitelným pro Němce, vážného, zkoumajícího vždy základ věci a nevšímajícího si jejich zevnějšku.“

II.

Německo bylo tedy přesvědčeno o převaze své civilisace. Tato these, ostatními národy popíraná, byla těžko dokazatelná. Jak ji podepřít? Z nedostatku přesvědčivých důkazů bylo nutno dáti jí alespoň velkolepou a mnohomluvnou formu. Bylo nutno vsunouti ji do nějakého obalu s vědeckým zabarvením; bylo nutno stvořiti v její prospěch, jak se to rádo v Německu dělá, celé filosofické pojetí všehomíra, eine Weltanschauung.

Stvořeno tedy bylo pojetí rasové. Jakmile by se podařilo dokázati, že německá rasa je ze všech nejlepší, vyplývalo by z toho, že i civilisace, touto rasou utvořená, je nezbytně ve světě na prvním místě. Od té doby vidíme utvářeti se zbožnění německé rasy, které se stane skutečným náboženstvím. A co je dosti zvláštní, velkými proroky nového kultu stali se Francouz a Angličan. Za prvé to byl hrabě de Cobineau, který velebil arijce dolichocephální, světlovlasé, zdůrazňuje však, což Němci přecházejí mlčením, že tento typ není ani zdaleko zastoupen převážně Němci, neboť ve skutečnosti nejkrásnější typy světlovlasých arijců nacházíme ve Švédsku a ve Skotsku, a také v severní Francii. Dále Huston Steward Chamberlain, autor knihy „Základy 19. století“, který je tak přesvědčen o přednostech germánských, že plýtvá všemi zázraky, aby dokázal, že Kristus, kterého zbožňuje a kterého nechce ponechati rase židovské, musí pocházeti z obyvatelstva arijského, které přišlo kolonizovati Galileu. Odtud je již jen krůček k tomu, představit si, že toto obyvatelstvo bylo dolichocephální a světlovlasé a v důsledku toho germánské. Musíme doznati, že tyto historické vývody Chamberlainovy ničeho nedokazují, vévodí jim však argumenty citové, schopné ospravedlniti nejsmělejší fantasie a nepřipouštějící diskuse. Je to these a priori, že člověk tak pozoruhodný jako Kristus nemohl pocházeti z jiného národa než z národa germánského. Jeho ctnosti dokazují jeho původ a není potřebí hledati jiných důkazů přes všechny ostatní doklady.

Bylo by zcela zbytečno chtít poraziti toto rasové dogma důkazy vědeckými. Pro Němce jsou všechny kritické úvahy, týkající se původu národů, bez významu. Kdo přísluší k rase germánské, přísluší k ní proto, že má vlastnosti germánské, nepřísluší k ní krví nebo rodem. Ctnosti nevyplývají z rasy, ale rasa osvojuje si ctnosti, tedy je pravdou pravý opak. Je to chápání čistě zoologické: je možno vychovávat lidi, jako vychovávají lidi, jako vychováváme psy s rodokmenem.

Rasové pravidlo však připouští břitkou výjimku. Žid je vyňat najednou z řad vyvolených. Jemu nepomohou osobní dobré vlastnosti k tomu, aby se dostal až do svaté falangy. Pro něho otázka je vyřešena vnějším znakem rasové příslušnosti; zde pojem rasy se vrací k původnímu významu: rozhoduje tu původ. Kdo je židem, je jím navždy a má svůj typ nesmazatelný.

Žid musí býti pronásledován a zničen, protože, jak praví arijci, dopustil se nenapravitelného zločinu tím, že svým stykem s nimi a svou podnikavostí vyvlastnil a ochudil svatou rasu germánskou. Zde je nové rozpoutání teutonské zuřivosti. Ještě jednou sdružuje se s šílenou touhou po velikosti ještě šílenější delirium persecutionis.

Nenávist k Židům není v Německu novinkou. V srpnu 1913, když jsem byl v Berlíně, jeden přítel z francouzského vyslanectví přivedl mě na velký protisemitský meeting. Slyším ještě řečníka, který příslušel k pruské šlechtě, jak se zdvihá proti hemžení cizí rasy v hlavním městě a kterak volá s pathosem v závěru: „Když náš císař se prochází »Pod Lipami« a dívá se po lidech, kteří jej obklopují, může se cítiti císařem Němců? Ne, musí si říci s hořkostí: »Jsem králem Židů«“.

V základech negativní stránky dogmatu, zdvižení zbraní proti semitům je nej-lákavějším a nepřipustnějším bojem všech rasistických thesí. Toto dogma platí pro všechny smrtelníky v Německu, vyjadřuje se honbou na židy, jinak zůstává tajemstvím. A není také čemu se diviti. Vskutku, Němci prohlašují přednostní postavení rasy v civilisaci, zůstávají dlužni výklad. Nemají prostředků, aby dokázali pevnými a neochvějnými důkazy pravdivosti své these. Z nedostatku důkazů bude nutno vnutiti ji mohutným a konečným projevem. Nikdo více nebude pochybovati o přednostech rasových a civilisačních, až se zmocní nadvlády a budou kralovati ostatním národům.

III.

Němci musí si tedy zajistiti nadvládu nad Evropou. Je to nutnost, je to také jejich osud, a co více, je to jejich právo. Zde hraje roli hluboká mystika. Ano mystika, neboť německý národ, jinde tak realistický, tak oddaný pozitivní práci, organisaci a machinismu uchoval si v záhybech své dětské duše sny a fantasie. Mystika, o níž se jedná, týká se římské koruny.

Němci byli vždycky přesvědčeni, že pokračují v Říši Caesarů. Roku 962 Oton I. Veliký dá se korunovati papežem korunou Karla Velikého, zakládá tak svatou říši římskou národa německého a osvojuje si pro sebe a své následníky nadvládu ve všech křesťanských zemích. Myšlénka právě tak velkolepá jako chimerická, žije dodnes v obrazotvornosti Němců, nikdy neopustili tento sen, setrvali v něm téměř celé tisíciletí.

Avšak Německo, aby mohlo vládnouti, musilo se nejprve sjednotiti. Byl to úkol nad jiné těžký, neboť neodpovídal povaze národa. Konečně, po marných pokusech, které trvaly téměř deset století, zázrak se stal skutkem a jednota byla uskutečněna. A ještě nebyla dílem Němců samotných, byli to cizinci, kteří jim postavili jejich dům: Napoleon položil základy, Prušák jej vystavěl. Císařství bylo utvořeno, umožněno třemi vítěznými válkami Bismarckovými. Nyní se již nejednalo o národ básníků a myslitelů, přišla hodina, kdy stačilo vztáhnouti ruku po žezle světa.

Představme si nyní jejich náhlé nadšení. Dějiny Německa, nešťastné a bědné, poznaly jen řídké a krátko trvající doby hmotného rozkvětu a politické moci. Učiníme-li výjimku několika slavných vlád několika německých císařů a rozmachu svobodných měst koncem středověku, můžeme směle říci, že krajní členitost a vnitřní boje zničily živou sílu národa a zastavily jeho rozvoj. Třicetiletá válka byla krisí této tragedie. Německo nepoznalo podobných slavných dob jako byly časy Medicis, Ferdinanda a Isabely, Alžběty, Ludvíka čtrnáctého, Petra Velikého. Oddána svému osudu, nedoufajíc, že se kdy dostane ze své politické prostřednosti, Germanie oddala se v 18. století filosofii a literatuře. Tu však Prusko, jehož smýšlení bylo zcela protikladem ducha germánského, vytrhlo Německo z jeho nečinnosti, vlilo mu novou krev, dalo mu jednotu, jíž nikdy před tím nepoznalo a přivedlo je na vrchol štěstí a moci, o níž se mu nezdálo ani v ne-smělejších snech. Jak neměl býti národ německý, jindy tak potlačovaný a chudý, zachvácen závratí, když viděl království a bohatství tohoto světa u svých nohou? Zničí tedy obrazy starých bohů a zamává mečem dobyvatele.

Avšak, těžký osud, Německo přišlo pozdě, rozdělení světa bylo již provedeno. Za mořem nebylo již žádných území k získání a ta, která byla, byla velmi chudá. Obrátilo tedy své zraky po Maroku, pak počal der Drang nach Osten, který opíraje se o Rakousko a dráždě Balkán a Turecko, měl vésti císařství k Bagdadu. Kráčelo by se tak ve slavných stopách Fridricha Barbarosy, počaly by nové křížácké války. Neboť Barba-

rosa očekává vhodnou chvíli. Spí ve své jeskyni v Kyffhäuseru, obklopen rytíři a toho dne, kdy krkavci přestanou kroužiti zlověstně kolem hory a rozlétnou se do čtyř dílů světa, císař opustí jeskyni, udeří na štít, shromáždí vasaly, postaví se v čelo všech kmenů germánských a znovuvzbuduje Svaté císařství, světové a panovačné.

To byl sen. Brzo však poznali, že se přepočítali. Neúspěch nadějí v Maroku, pouboření ostatních mocností; neúspěch náporu na Bagdad, kde se na Bosporu narazilo na Rusko, které hledalo cestu k moři Egejskému, v zálivu perském pak Anglii, znepokojenou, neboť tato se již obávala o pozemní cestu k Indii. Konečně zklamání s Rakouskem, které přivedlo svého spojence do mnohé nepříjemné situace.

Tu potřetí šílená touha po velikosti projevila se strachem z pronásledování. Německo cítilo se obklíčeno světem nepřátel, kteří se mu chtěli mstítí zato, že se pozdvihlo ze své nemohoucnosti. Všude povstávali žárlivci „der neidige Schar“; Německo bylo obklíčeno . . . Bylo však dosti hodnotné, aby prolomilo železný kruh a znovu si dobylo své místo na výsluní.

Tím způsobem hnala utkvělá představa, že jsou pronásledováni, Němce k tomu, aby se vnutili skvělým činem a tato psychologie nebyla zcela bez vlivu na rozpoutání světové války.

IV.

A pak přišel pád a rozčarování — porážka. Než Německo nemohlo se s ní smířiti po tolika předchozích úspěších! Bylo sice poraženo, ale ne přemoženo — „geschlagen, aber nicht besiegt!“ Pouze se zachvělo po ráně dýkou do zad. Králové odložili své koruny a byla utvořena republika. Když se mu již mělo dostatí této formy, mělo se tak státi rozvojem dosud nevídaným. Konstituce weimarská měla býti modelem a poučením. Od té chvíle, kdy Němci měli zavéstí demokracii, měli z ní udělati veledílo. A tak nová ústava stala se museem, musíme doznati, že poněkud rozháraným, všech obecných svobod, o nichž se kdy lidstvu snilo.

Avšak německá demokracie ztroskotala. Poklesla za prvé proto, že nemohla nahraditi odvěkou autoritu, založenou na dějinách a víře. Padla také proto, že politické strany nemohly nabýti schopností a vladařských zkušeností za starého režimu, který ve skutečnosti ponechával parlamentním shromážděním jen úlohu rádců.

Německo padlo tak znovu do chaosu, a anarchie rostla též bídou a nezaměstnaností. Byla to hrozná doba, která připomínala nešťastné mezivládí třináctého století „die kaiserlose, die schreckliche Zeit“.

A tu nastal divadelní obrat. Povstal člověk, který měl magická slova, který povzbudil pokleslé mysli, který zabránil, že Německo nezoufalo nad sebou, který pozdvihl znovu prapory. Řekl bych — avšak toto přirovnání by se mohlo nelíbiti arijským Němcům — že onen muž se objevil jako jeden z proroků starého zákona, znající tajemství, jak povzbuditi umírající národ.

Přistupujeme k politické filosofii Hitlerově. Co řekl svému národu? Jednoduše asi toto:

Německá civilisace, která je určena k vysokým cílům, bude naší péčí vzkříšena ve své úplné původnosti, očistíme ji ode všech příměšků, které ji znečišťují. Literatura, která se neshoduje s germánskými ideály, bude spálena na hranici, jako byla kdysi spálena papežská bula proti Lutherovi. Přivedeme k životu politickou moc. Nejprve, abychom dokázali, že Německo si nedá poroučeti a že je pánem svého osudu, opustíme Společnost Národů a odzbrojovací konferenci. Germania fara da se.

Jednotu, o kterou náš národ marně bojoval téměř celé tisíciletí a kterou Bismarck uskutečnil jen relativně, my ji zcela a úplně dokončíme. Německé země nebudou více státy, ale budou spravovány říšskými správci (Statthalter des Reiches), budou přímo odvislými od Říše. Budou to die Reichsländer... Řekněme přímo, budou to druhá Alsaska-Lotrinska. Jaký to návrat k historii! Všechny země v nichž se mluví německy, počínaje Rakouskem, budou spojeny v císařství, tak tomu chce božská prozřetelnost. Půjdeme ještě dále, prohlašuje Hitler. Budeme kolonisovati Rusko, vracejíce se tak ke staré politice náporu na Východ, sledované kdysi našimi předky za Svaté říše římské národu německého. Konečně, abychom mohli uvéstí tyto plány ve skutek, staneme se národem ozbrojeným podle Tacita — ano, národem, který bude stále ve zbrani, ať v míru nebo ve válce, v náporu proti nepřátelům nebo doma v sezeních, na nichž se bude budovati další osud.

Tak mluví nový velitel Německa. Sdružuje zástupy a není se čemu diviti, neboť hraje na strunách všech starých posvátných dogmat: nadvláda civilisace, rasy a právo na moc. Dokazuje, že vede národ k vysokým metám, které mu jsou určeny dějinami a povzbuzuje tím všechen pathos, který dříme v hlubinách německé duše.

Řekl bych, a nechci tím Němce drážditi, že Hitler jim připadá jako Mesiáš. Jsa Mesiášem, je také králem. Není sice monarchou nástupnickým právem na trůn, není monarchou ústavou, je jim však vůlí lidu, který mu svěřil svůj osud. Ostatně císařové staré monarchie byli také voleni. Hlas lidu — hlas boží; Hitler je tedy také z vůle boží; lid dostal vnuknutí shora, když jej vyzdvihl na štítě. Nutno zmíniti se ještě o úzkých vztazích, které se ustálily mezi národním socialismem a starými vladařskými rodinami, Kronprincem a ostatními princí. Tyto vztahy jsou jakoby středním ospravedlněním nového režimu, osvětlují jej paprsky dynastickými.

Než svatozáře Führerova zdá se býti ještě zářivější než jeho předchůdců. Je jaksi náboženského kultu, kultu, který připomíná zbožnění císařů římských.

Ať chce někdo za těchto okolností měřiti moc muže, jehož pravomoc je větší než nějakého Bismarcka nebo Viléma Prvého. Je to všemohoucnost diktátora, ponechaná mu v nejtěžších dobách, kdy osudy vlasti musí projíti rukama jedince. Není to však diktátor římský, který se musí jednoho dne vrátiti do řad svých spoluobčanů a podati účty své činnosti. Je to naopak diktátor bez odpovědnosti, ustanovený na neurčitou dobu, in absolutum et aeternum.

T a j e m n á o s u d n o s t .

Prožívali jsme v r. 1934 ustavení této všemohoucnosti, byli jsme svědky velkého nadšení a oplývání vším entusiasmem. Než po popravách z 30. června 1934 tajemná fatalita, jejíž tiché kroky dodnes slyšíme, přešla divadlem. Je Hitler dotčen osudem? Je Hitler otřesen? A vyskytá se otázka, zahalená tajemstvím: Jaká bude budoucnost? Je to otázka nad jiné temná, netoliko pro ostatní národy, ale i pro Německo samo.

Přijde vždy chvíle, kdy po chvílích extase musíme se vraceti ke skutečnosti. Německo je dnes jako cestovatel, který přešel vrchol hor a musí se vraceti k lidským obydlím: několik údolí se mu otevírá, které zvoliti?

Dvě možnosti se naskýtají k rozřešení hitlerovského pokusu a k přivedení této hlučné symfonie ke konci.

Prvním předpokladem je, že se Hitler udrží přese všechny a proti všem. To předpokládá, že dokončí ohromné a obávané dílo, kterého se ujal a nezklame naděje v něho kladené. To by bylo zázrakem. Než všechny zázraky jsou dnes možné, zejména v Ně-

mecku. Nicméně však Führer není nesmrtelným, je podílníkem lidské křehkosti. A takový Führer, když jednou zmizí, se nenahradí jako král nebo president republiky. Führer se stotožňuje se státem, jejich osudy jsou nerozlučně spojeny.

Nebo jiný předpoklad, pravděpodobnější: může se státi, že Hitler nedokáže to téměř nadlidské dílo, kterého se ujal; lid konečně zpozoruje, že jeho naděje byly zklamány, odvrátí se od něho. Následoval by pád režimu. Co by přišlo potom? Jedna ze dvou možností: buď bolševismus nebo monarchie. Prvé řešení není ani pravděpodobné, za prvé, že komunisté poražení a v Německu desorganiso vaní nemohli by se vzchopiti okamžitě a zejména proto, že soviatismus je jak jen možno protivný temperamentu národa.

Poslední slovo by v tomto případě mohlo býti proneseno Reichswehrem, který je nyní velkou mlčící: vojenská diktatura; potom: restaurace monarchie v Říši a v Zemích, což by bylo dokončením úpadku hitlerismu. V pravdě po pádu republiky by nebylo jiného možného řešení.

V časopisech konservativních směrů všech zemí nacházíme snahy po uklidnění myslí myšlénkou, že nacionální režim bude se pak musiti opírat o Reichswehr. Reichswehr je vojsko legální; doufejme, že bude mocí spořádanou. Než i to je iluse. Vojsko o 100.000 až 150.000 mužích může stačiti k podpoření státu o 50 milionech duší, spořádaného, legitimního, založeného na základech jasného práva přijatého lidem. Je však nedostatečným k udržení režimu nelegitimního, který spočívá na hysterické popularitě krvelačného mluvky a na rovnocenných revolučních klamech, t. j. na ničem pevném a konkrétním. Můžeme tedy očekávati, že v Německu nastane dlouhé období krve a převratů, které bude míti neblahý vliv na celou Evropu a zejména na Itálii. Uvidíme hroznou bídu pomáhati revolučnímu duchu v řadách černých košil, které se až dosud v Itálii spokojily dělati za malou mzdu figury při parádách.

Dvacet let po válce se tedy Evropa nalézá v hrozné situaci: to jest holá pravda, kterou by měly pochopiti národy až dosud svobodné. Proč je postavení Evropy tak vážné? Protože několik velkých mocností má vlády nelegální, založené na mystice nebo revolučních klamech místo na zásadách právních, jasných, přesných a všeobecně uznávaných. To jest hluboká příčina nemoci Evropy. A jest přeludem představovati si, že by tyto nelegální vlády, které se navzájem nenávidí, mohly se shodnouti s pravidelnými ještě vládami Francie a Aglie za účelem znovuzavedení pořádku a blahobytu v Evropě. Řád moci revoluční je zlořádem pro vládu legitimní.

Evropa najde svůj bývalý klid a rovnováhu jen tenkrát, až velké mocnosti, nejméně dvě — Německo a Itálie — budou opět míti vládu legitimní, spočívající na zásadách uznávaných celým vzdělaným západem. Návrat ke skutečnému pořádku nebude snadný, bude snad však méně nesnadný než se zdá, až veřejné mínění Velkých svobodných států pozná, že se zde jedná o žití nebo nežití všech dosud civilisovaných zemí. Evropa dospěla k nynějšímu nepořádku proto, že od roku 1914 pro línou netečnost politické krise byly považovány za vnitřní záležitosti jednotlivých států místního významu. Krise, které počaly revolucí ruskou, jsou však tak málo otázkou místní, že pomalu ale jistě ničí a vedou k úpadku i nejbohatší národy, odedávna uvyklé na právní a svobodné zřízení

VNITŘNÍ A ZAHRANIČNÍ POLITIKA.

A. VNITŘNÍ.

Politické prázdniny se značně protáhly. Vlastní práce vlády budou zahájeny teprve na sklonku ledna. Přes to tato doba klidu, zdánlivé nečinnosti rozhodne o vývoji v nej-